

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำอุทิศ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ท
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	5
1.5 คำจำกัดความหรือนิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความชุกและความรุนแรงของโรคพยาธิปากขอ ต่อปัจจัยต่าง ๆ	8
2.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของจังหวัดขอนแก่น	11
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 วิธีการดำเนินงาน	15
3.2 วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหาและนับไข่พยาธิปากขอ	23

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการทดลอง

4.1 ผลการเลือกหมู่บ้านและสำรวจประชากร	24
4.2 ผลการเก็บและตรวจจุลจากระ	33
4.3 ข้อมูลโดยทั่ว ๆ ไปทางสังคม-เศรษฐกิจและพฤติกรรมของประชากรแต่ละครอบครัว	62
4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นโรคพยาธิปากขอต่อปัจจัยทางสังคม-เศรษฐกิจของประชากรรวม 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	72
4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นโรคพยาธิปากขอต่อพฤติกรรมของประชากรรวม 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	76
4.6 ผลการศึกษาเพื่อจัดลำดับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเป็นโรคพยาธิปากขอ โดยใช้ Multiple regression	81
4.7 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี พ.ศ.2537	83

บทที่ 5 วิจัยผลการศึกษา

85

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา	92
6.2 ข้อเสนอแนะ	95

เอกสารอ้างอิง

96

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1 วิธีการตรวจหาพยาธิปากขอ	104
ภาคผนวกที่ 2 แผนผังหมู่บ้าน	114
ภาคผนวกที่ 3 แบบสอบถาม	117

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ชื่อหมู่บ้าน จำนวนหลังคาเรือน และจำนวนประชากรในเขตจังหวัดขอนแก่น ที่ได้ทำการศึกษา	30
4.2	จำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานการครองชีพและ เพศใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	31
4.3	จำนวนประชากรจำแนกตามอายุ ตามมาตรฐานสถิติชีพ และเพศ ใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	32
4.4	จำนวนประชากรที่ส่งอุจจาระตรวจหาปรสิต จำแนกตามกลุ่มอายุตาม มาตรฐานการครองชีพ และเพศ ในหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษา	34
4.5	จำนวนประชากรที่ส่งอุจจาระตรวจหาปรสิต จำแนกตามกลุ่มอายุตาม มาตรฐานสถิติชีพและเพศ ในหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษา	35
4.6	ผลการตรวจพบปรสิตจากอุจจาระของประชากรใน 3 หมู่บ้าน ในแต่ละพื้นที่ ที่ทำการศึกษาโดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate Concentration	40
4.7	ผลการตรวจโรคปรสิตโดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate Concentration จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานการครองชีพในหมู่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่ราบที่ไม่มีชลประทาน	42
4.8	ผลการตรวจโรคปรสิตโดยวิธี Modified Fromalin-ethyl acetate Concentration จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานการครองชีพในหมู่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่ราบที่มีการชลประทาน	43
4.9	ผลการตรวจโรคปรสิตโดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate Concentration จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานการครองชีพในหมู่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่ไหล่เขา	44
4.10	ผลการตรวจปรสิตโดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate concentration จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานสถิติชีพในหมู่บ้าน ในพื้นที่ที่ไม่มีชลประทาน	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	ผลการตรวจปรสดีโดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate concentration จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานสถิติชีพในหมู่บ้านในพื้นที่ชลประทาน	46
4.12	ผลการตรวจปรสดีโดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate concentration จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานสถิติชีพในหมู่บ้านในพื้นที่ห้วยเขา	47
4.13	ผลการตรวจพยาธิปากขอและพยาธิตรองจิลอยคิส โดยวิธี Harada-Mori Filter Paper Strip Culture จำแนกตามหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษา	50
4.14	ผลการตรวจพยาธิปากขอและพยาธิตรองจิลอยคิส โดยวิธี Agar Plate Culture จำแนกตามหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษา	51
4.15	เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการตรวจอุจจาระเพื่อหาพยาธิปากขอและพยาธิตรองจิลอยคิส โดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate concentration, Harada-Mori Filter Paper Strip Culture และ Agar Plate Culture	52
4.16	อัตราความชุกของพยาธิปากขอในประชากรที่ได้รับการตรวจจาก 3 หมู่บ้าน ที่ทำการศึกษา จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานการครองชีพ โดยรวมผลการตรวจทั้ง 3 วิธี	55
4.17	อัตราความชุกของพยาธิปากขอในประชากรที่ได้รับการตรวจจาก 3 หมู่บ้าน ที่ทำการศึกษา จำแนกตามกลุ่มอายุตามมาตรฐานสถิติชีพ โดยรวมผลการตรวจทั้ง 3 วิธี	56
4.18	อัตราความชุกของพยาธิปากขอในประชากรที่ได้รับการตรวจจาก 3 หมู่บ้าน จำแนกตามเพศ โดยรวมผลการตรวจทั้ง 3 วิธี	57
4.19	ความหนาแน่นเฉลี่ยของจำนวนไข่พยาธิปากขอในอุจจาระหนัก 1 กรัม ที่ตรวจนับโดยวิธี Modified Formalin-ethyl acetate concentration ของประชากรที่ส่งตรวจ จำแนกตามหมู่บ้าน	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.20	อาชีพหลักของประชากรที่ได้ทำการศึกษาโรคพยาธิปากขอใน 3 หมู่บ้าน ที่ทำการศึกษา	63
4.21	รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	65
4.22	จำนวนส้วมที่มีอยู่ใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	68
4.23	พฤติกรรมการขับถ่ายอุจจาระในส้วมทุกครั้งและนอกส้วมของประชากร ใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	69
4.24	พฤติกรรมการส้วมใส่รองเท้าเมื่อออกนอกบ้านของประชากร ใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	71
4.25	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักของประชากรต่อการเป็นโรคพยาธิปากขอ ใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	73
4.26	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวต่อการเป็นโรคพยาธิ ปากขอใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	75
4.27	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมใช้กับการเป็นโรคพยาธิปากขอใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	77
4.28	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการขับถ่ายอุจจาระในส้วมทุกครั้งและ นอกส้วม ต่อการเป็นโรคพยาธิปากขอใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	78
4.29	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการส้วมใส่รองเท้าเมื่อออกนอกบ้าน กับการเป็นโรคพยาธิปากขอใน 3 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	80
4.30	ผลการวิเคราะห์ Multiple regression เมื่อใช้ตัวแปรอิสระ เป็นตัวพยากรณ์ และใช้อัตราการเป็นพยาธิปากขอเป็นตัวแปรตาม	82
4.31	ปริมาณเฝ้าพบในปี พ.ศ.2537 จำนวนตามพื้นที่ที่ศึกษา	84

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	แผนที่ประเทศไทย แสดงที่ตั้งของจังหวัดขอนแก่น	13
2.2	แผนที่การแบ่งเขตอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดขอนแก่น	14
4.1	แผนที่ที่ตั้งของหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดขอนแก่นที่ได้ทำการศึกษา	26
4.2	สภาพภายในหมู่บ้านกุดเพียขอมเหนือ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น	27
4.3	ลักษณะรอบ ๆ หมู่บ้านกุดเพียขอมเหนือ อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น	27
4.4	สภาพภายในหมู่บ้านบึงสว่างค์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	28
4.5	ลักษณะรอบ ๆ หมู่บ้านบึงสว่างค์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	28
4.6	สภาพภายในหมู่บ้านหนองหญ้าปล้อง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่น	29
4.7	ลักษณะรอบ ๆ หมู่บ้านหนองหญ้าปล้อง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่น	29
4.8	การกระจายของประชากรในกลุ่มอายุต่าง ๆ ตามมาตรฐานการครองชีพ ที่ส่งอุจจาระตรวจจากประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา	36
4.9	การกระจายของประชากรในกลุ่มอายุต่าง ๆ ตามมาตรฐานสัณติชีพ ที่ส่งอุจจาระตรวจจากประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา	37
4.10	ชนิดของปรสิตที่ตรวจพบในประชากรจาก 3 หมู่บ้าน ในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา โดยใช้วิธี Modified Formalin-ethyl acetate concentration	41
4.11	อัตราความชุกของพยาธิปากขอ จำแนกตามหมู่บ้านในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา โดยรวมผลการตรวจทั้ง 3 วิธี	54
4.12	ความรุนแรงของการติดเชื้อพยาธิปากขอของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน	60
4.13	ตัวอ่อนระยะที่ 3 (Filariform larva) ของพยาธิปากขอ	61
4.14	ส่วนหางของตัวอ่อนระยะที่ 3 ของพยาธิปากขอชนิด <i>Necator americanus</i>	61
4.15	ชั้นต่าง ๆ ที่ได้จากการปั่นครั้งสุดท้าย	106
4.16	ชั้นของสารที่ได้หลังจากการปั่นครั้งสุดท้ายจากการทดลอง	107
4.17	ส่วนประกอบของ Harada-Mori Filter Paper Strip Culture	109
4.18	Harada-Mori Filter Paper Strip Culture จากการทดลอง	110
4.19	ส่วนประกอบของ Agar Plate Culture	112
4.20	ส่วนประกอบของ Agar Plate Culture จากการทดลอง	113

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

A.M.	=	Arithmetic mean (มัธยฐานเลขคณิต)
G.M.	=	Geometric mean (มัธยฐานเรขาคณิต)
S.D.	=	Standard deviation (ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน)
°C	=	องศาเซลเซียส
มม.	=	มิลลิเมตร
EPG	=	Eggs per gram of feces (จำนวนไข่พยาธิที่นับได้ในอุจจาระหนัก 1 กรัม)
χ^2 -test	=	Chi-square test
n	=	จำนวนตัวอย่าง